

Drogy a konflikty: Mexiko a Kolumbie

Lucie Hrubá

Vybrané bezpečnostní konflikty

2022 – prezentuji 11.4

5 základních dimenzí vztahu DROGY a VÁLKA

- Válka na drogách
 - konzumace drog bojovníky a civilisty během války
- Válka prostřednictvím drog
 - použití drog k financování války nebo k oslabení nepřítele
- Válka o drogy
 - válka o kontrolu nebo přístup na drogové trhy
- Válka proti drogám
- Drogy po válce
 - různé drogy, které se po válce vynoří jako vítězové nebo poražení

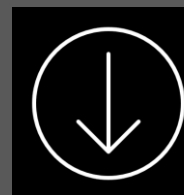
Válka proti drogám

- Termín používaný převážně v USA od 70. let minulého století
- Úsilí bojovat proti ilegálnímu užívání drog
- Nástroje:
 - Výrazné zvýšení trestů
 - Přísnější vymáhání trestů a stíhání pachatelů
 - Věznění viníků
- Cíl:
 - Omezit nelegální obchod s Drogami

Přehled konfliktů týkajících se drog

Philippines, civilian deaths, by perpetrator

- **Občanská válka v Kolumbii**
 - 1964 – trvá
- **Mexická drogová válka**
 - 2006 – trvá
- **Drogová válka v Miami**
 - 70. – 80. léta 20. století
- **Filipínská drogová válka**
 - 2016 - současnost

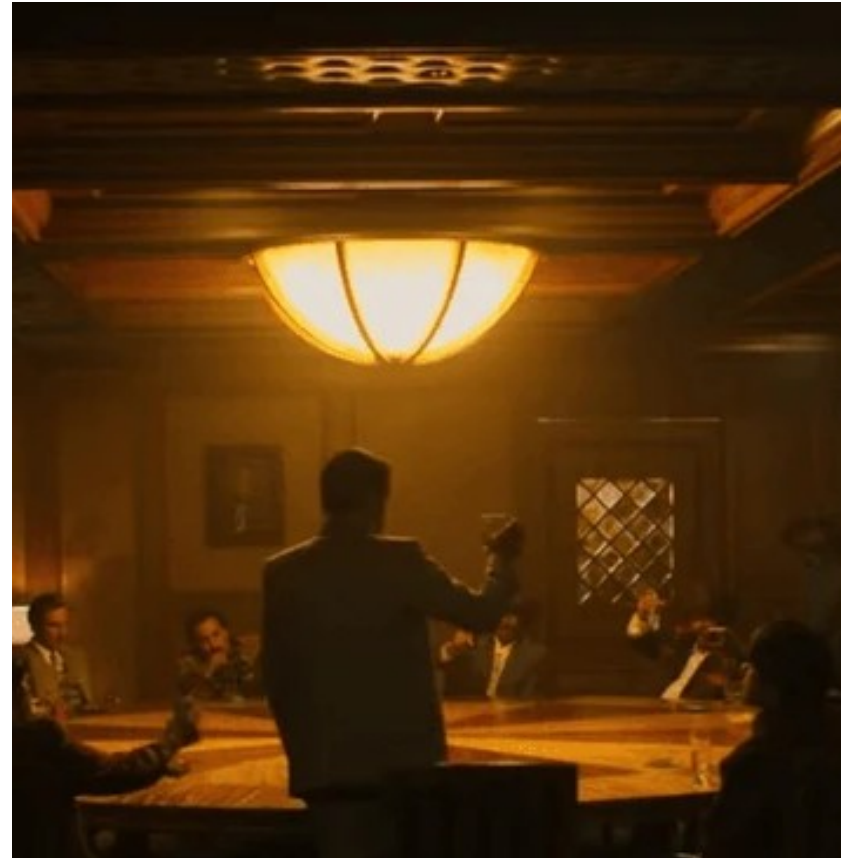

MEXIKO

Mexiko – historie – kdy, jak a proč se v Mexiku objevily tyto konflikty

- **1980** – pokles ceny ropy
 - V kombinaci s vysokou strukturální nezaměstnaností (na straně nabídky i poptávky práce)
 - Vznik: Guadalajara Cartel
- **1989** – rozpad kartelu „GC“
 - Budoucí Sinaloa OCG
 - Budoucí Arellano Félix (AFO)
- **2006** – vyhlášena válka proti drogám: v součinnosti s USA
- Hl. drogy: Kokain, fentanyl, heroin, marihuana a metanfetamin

Časová osa konfliktu

- **1971** – USA vyjádřily obavu z eskalujícího konfliktu v Mexiku
- **1974** - Mexiko přitvrzuje
- **1990** – Kartely se stávají mocnými
- **2000** – Mezi dominantní kartely vstupuje Los Zetas
- **2006** – Nový prezident – militarizace konfliktu
 - eskalace: gangy zabili 2300 lidí/rok
- **2007** – Vydání vůdce kartelu ze Zálivu Cardenase do USA
- **2008** – Krvavý střet kartelů: Sinaloa X Juarez (smrt 6300 lidí/rok)
- **2009** – B. Obama navštěvuje Mexiko (smrt více než 7000/rok)
- **2010** – Kartely jsou stále drsnější
- **2022** - Kartely zůstávají roztráštěné a zoufale touží po kontrole

Kartely: Gulf kartel

1930- 1. kartel: Gulf Cartel

➤ údajně založen vůbec první drogový kartel v Mexiku

- Působení: Mexiko a Amerika
- Členové: Američané, Mexičané a lidé z Guatemaly
- Aktivity: obchod s drogami, pašování zbraní, únosy – obchod s lidmi
- Aktuálně: Jose Alfredo Cardenas-Martinez alias El Contador – byl dopaden

- **1988** – nejmocnější a nejohroženější kartel v Mexiku
- **Aktivita**: dodávky marihuany, kokainu, heroinu a amfetaminu, praní špinavých peněz
- **Působení**: Mexiko a cca 50 zemí
- **Členové**: pokrevní pouto
- **Nepřátelé**:
 - hl. nepřátelé jsou kartel Jalisco Nueva Generación a Los Zetas
- **Aktuálně**: 24.3. byl odsouzen Mario Iglesias-Villegas
 - Hlava skupiny Sinaloa Cartel sicarios („vrazi“)

Kartely: Sinaloa Cartel

MARIO IGLESIAS-VILLEGAS, 37
SENTENCED: LIFE IN PRISON

Kartely: Los Zetas

- Vznik: 1997 – od r. 2010 samostatná skupina
- **Aktivita:** obchod s drogami, únosy lidí
- **Působení:** Mexiko – základna v Tamaulipas, Guatemala
- **Členové:** pevná organizační struktura
- **Nepřátelé:**
 - Sinaloa – nepřátelé od začátku
 - Kartel v Zálivu – bývalý „zaměstnavatel“
 - La Familia Michoacana – původní spojenec
- **Spojenci:**
 - Hizballáh, italská mafie Camorra a Juarez Cartel

Kartely: Jalisco New Generation Cartel

- **Vznik:** 2010
 - původně pomocná skupina kartelu Sinaloa
- **Nepřátelé:** Los Zetas
- Duben 2015- brutální útok na bezpečnostní složky a následující útoky
- **Propaganda**
 - O CJNG je také známo, že apeluje na mexické občany idealistickou propagandou, dovolává se solidarity a slibuje, že zbaví své oblasti působení jiných zločineckých syndikátů, jako byli v minulosti Zetas a Templář
- **Výhledy** – prozatím se jeví jako nejpravděpodobnější budoucí vývoj kartelu expanze

Podstata bojů

- Kartely mezi sebou bojují především o území
 - Nejdůležitější pro kartely je ovládat území s pašeráckými trasami
 - Jedná se i o obytná území – čili do války jsou zapojeni i lidé žijící v daných oblastech
- Zároveň proti kartelům bojuje stát
- Boje trvají od r. 2006
- Dobytá území se vylidňují a vznikají – „*města duchů*“
- **Lidové milice** – vytvářeny v důsledku nedůvěry obyvatelstva v ochranu poskytovanou státem

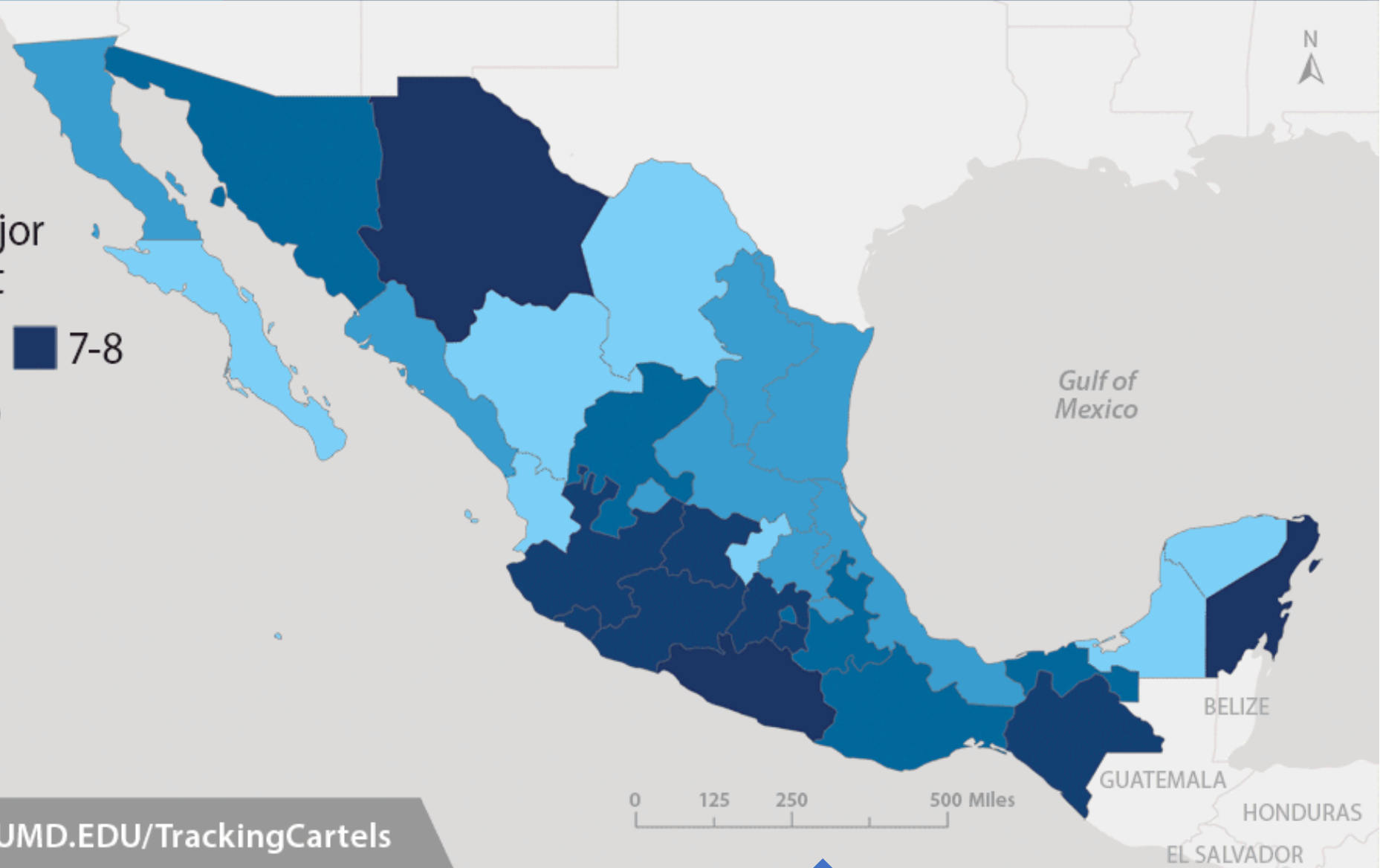
Důsledky drogové války

TRACKING CARTELS

Narcotics Trafficking Flows and Operational Zones in Mexico

Number of Major Cartels Present

START >>> GO.UMD.EDU/TrackingCartels

0 125 250 500 Miles

Gulf of Mexico

BELIZE
GUATEMALA
HONDURAS
EL SALVADOR

Fáze cyklu konfliktu v Mexiku - ESKALACE

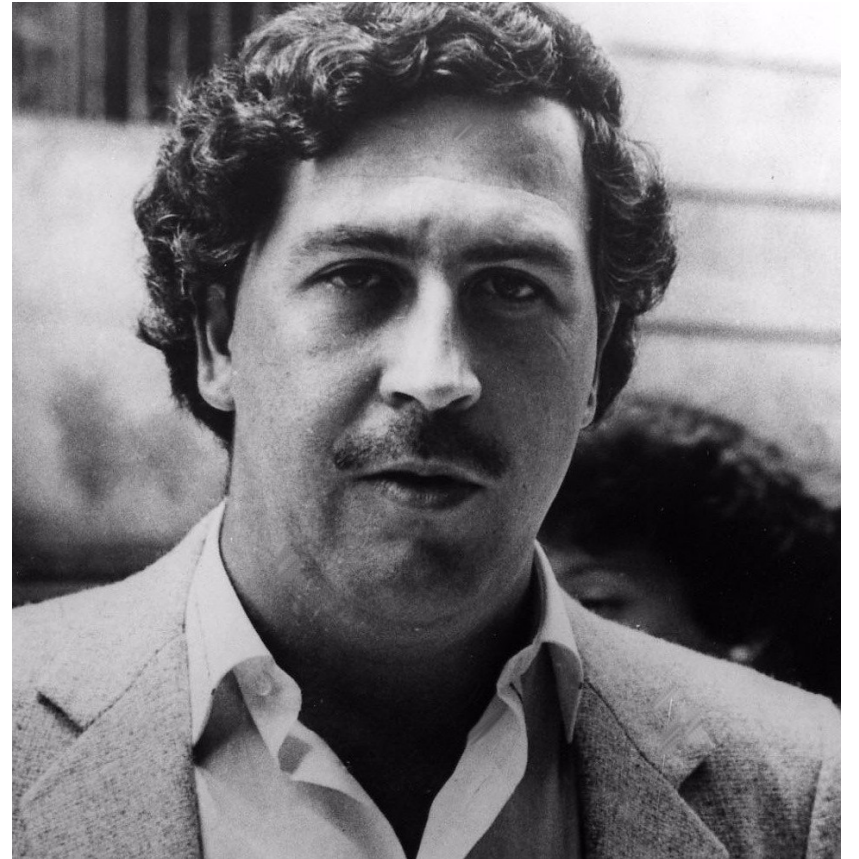
- Prezident Lopez Obrador se snaží situaci řešit jinak než byla dříve řešena
- Mladým nabízí sociální a ekonomické příležitosti
 - Poměrně dobré řešení ALE je to velmi dlouhodobá politika
- V Mexiku kromě obchodu s drogami hojně bují **další kriminální činnosti**

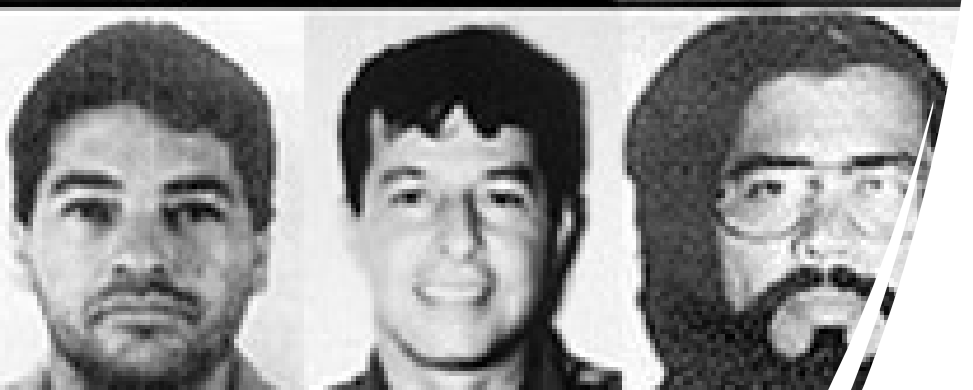
- Situace v Mexiku nenasvědčuje schylování se k uzavírání mírových smluv
- Meziroční **nárůst vražd** v zemi
- Růst počtu **kriminálních skupin**
- **Nárůst migrace** ze země
- *„DEA prohrává válku už 48 let. Ta válka je prohraná. Sto tisíc lidí zemřelo v loňském roce na předávkování [v USA]. Selhalo to.“*

**Kolumb
ie**

Medeliín

- První kartel obchodující s kokainem v Kolumbii
- **Aktivní roky:** 1981 – 1993
- **Sídlo:** Medellin (Kolumbie)
- **Území:** Medellin, Miami, Los Angeles, Panama, Norman's Cay
- **Spojenci:** Los Priscos (zaniklý), Gallonský gang (zaniklý), Kartel Guadalajara (zaniklý), MAS (zaniklý), Los Extraditables (zaniklý), M-19 (dříve)
- **Aktivita:** Výroba a obchodování s drogami, bombardování, únosy, vydírání, praní špinavých peněz a terorismus
- **Nepřátelé:** Cali, Los Pepes, BC
 - Cali – s Medeliínem uzavřeli dohodu o rozdělení území

Kartel Cali

- **Aktivní roky:** 70. léta–1995
- **Zakladatelé:** bratři Gilberto a Miguel Rodríguez Orejuelovi
- **Sídlo:** Kolumbie
- **Území:** Jižní Amerika, (*Miami*), New York, Los Angeles

- **Spojenci:** Kartel Juárez , kartel Tijuana, kartel v zálivu, organizace Sicilia Falcon, kartel Guadalajara (dříve), Los Pepes, FARC
- **Aktivita:** Výroba a obchodování s kokainem, kokainem a marihuanou, únosy, vydírání, vydírání, praní špinavých peněz

Kolumbie – časová osa konfliktu

- **1975** – počátek problému s drogami v Kolumbii: reinvestice zisku vedly k rychlému a masivnímu rozvoji obchodu
 - **První kartely:**
 - Medellín – Pablo Escobar; Los Extraditables
 - Cali
- **1984** – zavražděn ministr spravedlnosti a polovina soudců NS
- **1989** – nejnásilnější rok v brutální historii Kolumbie

- **1990** – prezidentem zvolen César Gaviria Trujillo
- **2002** - Nezávislý Álvaro Uribe Vélez

- **2003** – 1. Mírová dohoda
- **2016** - Mírová dohoda v Havaně
- **2017** – Demilitarizace v zemi s pomocí pozorovací mise OSN
- **2021** – situace ohledně drog se zdá být stabilizovanou

FARC

- **Aktivní roky:** 1964–2017
- Ultralevicová povstalecká skupina
 - Nejprve fungovala jako vojenská frakce kolumbijské komunistické strany
- Založil ji Manuel Marulanda Vélez v roce 1964
- **Aktivity:**
 - Únosy za účelem získání finančních prostředků
 - Vraždy za účelem odstrašení obyvatel (odrazení od spolupráce s vládou)
 - 80. léta: OBCHOD S DROGAMI – spíše jako vedlejší činnost, kterou financovali své aktivity
- FARC čítala cca 9 000 členů a ovládala asi 30 % území
- 2016: Mírová dohoda v Havaně – následně konec činnosti

2016: Mírová dohoda v Havaně

- Uzavřena mezi vládou a levicovými povstalci z Revolučních ozbrojených sil Kolumbie (FARC) roku 2016
- Vývoj:
 - **2013** – FARC rozšiřuje tým vyjednávačů; protesty na podporu mírového vyjednávání; FARC přebírá odpovědnost za své činy a nabízí odškodnění; v prosinci FARC oznamuje jednostranné příměří platící od ledna 2014
 - **2014** - Národní mírová rada instalována na podporu post-konfliktní výstavby v regionech. Jednání přerušena po tom co FARC uneslo generála
 - **2015** – Dohoda o odminování; nové jednostranné příměří; dohoda na uzavření míru následující rok
 - **2016** - Kolumbijská vláda a FARC dosáhly dohody o bilaterálním a definitivním příměří

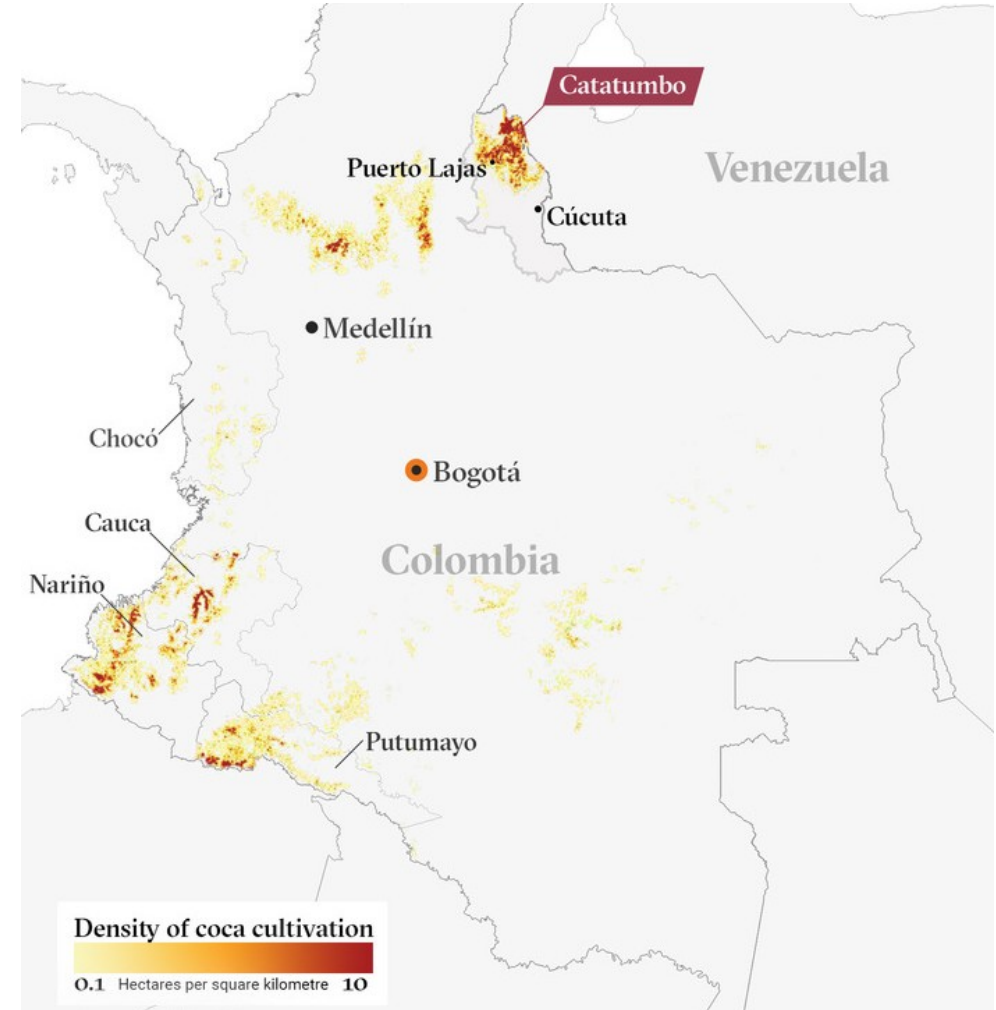
Fáze cyklu konfliktu: POSTKONFLIKTNÍ REKONSTRUKCE

- Mírové vyjednávání v Kolumbii je ve zkratce založeno na několika principech:
 - podpora venkovského rozvoje a pozemkové reformy
 - politická participace FARC
 - začlenění příslušníků FARC do civilního života
 - vymýcení nelegálního pěstování drog a obchodu s nimi
 - nadnárodní spravedlnost a reparace
 - Pouze na závažné zločiny (genocida, sexuální násilí, mučení a mimosoudní popravy) – ostatní nebude potrestáno
 - postupné odzbrojení příslušníků FARC
 - implementace mírové dohody včetně ratifikace a ověření.
- Mírová dohoda však bude pravděpodobně pouze prvním krokem v celkové post-konfliktní rekonstrukci.

Současná situace

- Po pěti letech stále v zemi panují agresivní protidrogové taktiky a vládní sliby nejsou dodržovány
- Obyvatelé a vůdci komunit se v bezzákonných regionech produkujících kokainu stále shromažďují (př. Catatumbo)
 - Zde jsou vzpomínky na vraždy civilistů ze strany armády živé
 - Ptají se, proč se školy, pracovní místa a kliniky slíbené v rámci dohody z roku 2016 neuskutečnily.

Současná situace II.

- V Catatumbo však zákon ukládají zločinecké ozbrojené skupiny, nikoli policie
- Když se objeví vládní síly, je to obvykle, říkají obyvatelé, pro protidrogové operace řízené armádou.
- Ozbrojené skupiny bojují otevřeně o kontrolu, čímž jsou v části Catatumbo nedostupné pro většinu humanitárních skupin a vládních služeb

BBC NEWS

„Domníváte se, že by legalizace a regulace obchodu spíše vedla k zlepšení situace či nikoliv? Proč?“

„Jaké jsou podle vás způsoby, kterými vlády mohou bojovat proti produkci a obchodu s drogami?“

Závěr.

Zdroje:

- <https://www.annualreviews.org/doi/10.1146/annurev-polisci-051017-103748>
- <https://www.economist.com/graphic-detail/2021/11/22/how-many-people-have-been-killed-in-rodrigo-dutertes-war-on-drugs>
- <https://archiv.hn.cz/c1-66256520-v-kolumbii-vyrobili-rekordni-mnozstvi-kokainu-pomohla-tomu-mirova-dohoda-s-povstalci>
- <https://www.economist.com/graphic-detail/2021/11/22/how-many-people-have-been-killed-in-rodrigo-dutertes-war-on-drugs>